

SELETUSKIRI
maeluministri määruse „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete sertifitseerimise ning turu-uuringute tegemise toetus” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete sertifitseerimise ning turu-uuringute tegemise toetus” kehtestatakse kalandusturu korraldamise seaduse (edaspidi *KTKS*) § 5 lõike 1 ja §19 lõike 1 alusel.

Määruses kehtestatakse „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020” meetme „Turustusmeetmed” raames kalapüügi- või vesiviljelustoodete sertifitseerimise ja turu-uuringute tegemise toetuse (edaspidi *toetus*) andmise tingimused ja kord.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Maaeluministeeriumi kalamajandusosakonna turukorralduse ja kaubanduse büroo peaspetsialist Maarja Purik (tel 625 6223), juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Karina Torop (tel 625 6520) ning keeleliselt toimetab eelnõu sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse toetuse raames toetatavad tegevused ja toetuse vorm.

Eelnõu § 2 lõige 1 sätestab toetatavad tegevused, milleks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006 ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66) artikli 68 lõike 1 punktis b ning punkti c alapunktis ii nimetatud tegevused. Selle määruse raames on toetatavad tegevused, mis aitavad leida uusi turge ning parandada kalapüügi- või vesiviljelustoodete turule laskmise tingimusi, samuti edendada toodete kvaliteeti ja lisandväärtust. Toetatavad tegevused on järgmised:

1) jätkusuutlike kalapüügi- või vesiviljelustoodete, sealhulgas väikesemahulisest rannapüügist saadud kalapüügitoodete sertifitseerimine. Sellist kalapüügi- või vesiviljelustoodete ja nende tootmisviiside sertifitseerimist teevad näiteks Friend of the Sea, Marine Stewardship Council, Aquaculture Stewardship Council jt. Jätkusuutlikkuse sertifikaadiga tooteid on jaekaubanduses oluliselt lihtsam turustada. Eesti tootjatel ja töötlejatel on sertifikaate taotletud vaid üksikuid (Reyktal AS-i hariliku süvameregarneeli *Pandalus borealis* püügisertifikaat, AS-i Japs M.V.M. MSC CoC sertifikaat ja AS-i Logi-F Friend of the Sea sertifikaat). Potentsiaali oleks nii sisevete kui ka merekalaliikidel, samuti vesiviljelusel. Sertifitseeritud tooted on tõestatud kvaliteediga ning sellist lisandväärtust omades aitavad leida uusi turgusid või olla turgudel konkurentsivõimelisem;

2) kalapüügi- või vesiviljelustoodete turu-uuringute tegemine. Toetatakse nii EL-i liikmesriikides kui ka kolmandates riikides tehtud turu-uuringuid. Oluline on, et turu-uuringut tegev ettevõtja peab olema registreeritud mistahes EL-i liikmesriigis. Kui selgub, et turu-uuringu on teinud väljaspool EL-i liikmesriiki registreeritud ettevõtja, siis need kulud ei ole abikõlblikud.

Eelnõu § 2 lõige 2 sätestab toetuse vormi. Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde kasutatakse toetuse andmiseks toetustena, auhindadena, tagastatava abina, rahastamisvahenditena või nende kombinatsioonina. Toetuse raames antakse toetust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), artikli 67 lõike 1 punktis a sätestatud vormis. Nimetatud vorm on tegelikult tehtud ja välja makstud rahastamiskõlblike kulude hüvitamine ning kindlamääraline rahastamine.

Eelnõu §-ga 3 sätestatakse abikõlblikud kulud. Abikõlblik on § 2 lõikes 1 nimetatud tegevuse elluviimiseks vajalik kulu, mis on mõistlik ja majanduslikult otstarbekas ning on tehtud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikliga 65.

Eelnõu §-ga 4 sätestatakse mitteabikõlblik kulu. Sertifitseerimise ja turu-uuringute tegemise korral ei ole abikõlblik järgmine kulu:

1) kulu, mis on tehtud enne Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*) taotluse esitamise päeva;

2) taotleja tööjõukulu;

3) käibemaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 69 lõike 3 punktis c sätestatud juhul;

4) finants- ja pangakulu;

5) õigusabikulu;

6) vara soetamise kulu;

7) kulutus, mis on tehtud sularahas, teenustasu pangatoimingu eest, intress ja tagatismakse;

8) kulu, mis on tehtud pärast kalapüügi- või vesiviljelustoodete sertifitseerimist (sh sertifitseerimist tõendava märgistuse kulu, märgistuse kasutamise litsentsitasu ja aastamaksu kulu jms). Pärast sertifikaadi saamist on ette näha kulutusi, mida tootjal/töötlejal oma sertifitseeritud toodete või töötlemismeetodite sertifitseerimist kinnitavate märgistega teha tuleb. Samuti ei loeta abikõlblikuks need kulud, mis tehakse olemasoleva sertifikaadi pikendamiseks (nn vaheauditid, kus sertifitseerija viib läbi ettevõttes auditi, mis kinnitab, et nii tooted kui ka töötlemisprotsessid vastavad endiselt kindlatele standarditele. Eduka auditi tulemusena pikendatakse sertifikaati, mitteeduka puhul sertifikaadi kasutamise õigus peatatakse). Taolise auditi või kontrolli kulud ei ole abikõlblikud, need on käsitletavad tegevuskuludena. Abikõlblikud on auditid vaid siis, kui olemasolevale sertifikaadile lisatakse mingi uus lisandväärtus (soovitakse lisaks olemasolevale sertifitseerida uut kalaliiki või tarneahela tsükli). Sellisel juhul on sertifitseerimiskulud abikõlblikud.

9) tulumaksuseaduse § 8 tähenduses seotud isikute vahel sõlmitud tehinguga kaasnev kulu. Tulumaksuseaduse kohaselt on isikud omavahel seotud, kui neil on ühine majanduslik huvi või kui ühel isikul on teise üle valitsev mõju. Igal juhul käsitatakse seotud isikutena järgmisi isikuid:

- abikaasad, elukaaslased või otse- või küljjoones sugulased;
- ühte kontserni kuuluvad äriühingud äriseadustiku § 6 tähenduses;
- juriidiline isik ja füüsiline isik, kellele kuulub vähemalt 10% selle juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest;
- isikule kuulub koos teiste temaga seotud isikutega kokku üle 50% juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või õigusest juriidilise isiku kasumile;
- juriidilised isikud, kelle aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest üle 50% kuulub ühele ja samale isikule või seotud isikutele;
- isikud, kellele kuulub üle 25% ühe ja sama juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest;

- juriidilised isikud, kelle juhatuse või juhatust asendava organi kõik liikmed on ühed ja samad isikud;
- töandja ja tema töötaja, töötaja abikaasa, elukaaslane või otsejoones sugulane;
- isik on juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige, juhtimis- või kontrollorgani liikme abikaasa või otsejoones sugulane;

10) sellise turu-uuringu tegemise kulu, mille on teinud väljaspool Euroopa Liidu liikmesriiki registreeritud ettevõtja. Abikõlblik on vaid EL-i liikmesriigis registreeritud uuringufirma tehtud turu-uuring;

11) muu toetatava tegevusega mitteseotud ning tegevuse elluviimise seisukohast põhjendamatu ja ebaoluline kulu.

Eelnõu §-ga 5 sätestatakse omafinantseeringu minimaalne määr ja toetuse maksimaalne suurus.

Eelnõu 5 lõige 1 sätestab, et sertifitseerimise korral on omafinantseeringu minimaalne määr:

- 1) 50 protsenti abikõlblike kulude maksumusest, kui taotleja on § 6 lõikes 1 nimetatud ettevõtja. Ehk kui taotlejaks on mikro-, väike- või keskmise suurusega ettevõtja, kelle põhitegevusalaks on kalapüügi- või vesiviljelustoodete tootmine, töötlemine või turustamine, on toetusmääraks 50%;
- 2) 40 protsenti abikõlblike kulude maksumusest, kui taotleja on § 6 lõikes 2 nimetatud ettevõtja. Ehk kui taotlejaks on mittetulundusühing, kelle põhikirjaline eesmärk on seotud kalapüügi- või vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise või turustamisega, on toetusmääraks 60%.

Eelnõu § 5 lõige 2 sätestab, et turu-uuringute tegemise korral on omafinantseeringu minimaalne määr 40 protsenti abikõlblike kulude maksumusest, kui taotleja on § 6 lõikes 2 nimetatud ettevõtja. Ehk kui taotlejaks on mittetulundusühing, kelle põhikirjaline eesmärk on seotud kalapüügi- või vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise või turustamisega, on turu-uuringute tegemise korral toetusmääraks 60%.

Eelnõu § 5 lõige 3 sätestab, et toetuse maksimaalne suurus on ühe taotleja kohta ühes taotlusvoorus sertifitseerimiseks 60 000 eurot ja turu-uuringu tegemiseks 20 000 eurot.

Sertifitseerimise korral on sertifikaadi tegemise kulud raskesti prognoositavad, näiteks Marine Stewardship Council'i puhul võib sertifitseerimisprotsess kesta ligikaudu kaks aastat. Olenevalt sellest, kas sertifitseerida jätkusuutlikku toodet või töötlemisviisi, on ka sertifitseerimise tasud erinevad. Turu-uuringute tegemise tasud olenevad samuti erinevatest asjaoludest: kas on tegemist spetsiifilise turu-uuringuga (välisturg mõnele nišitootele) või mõnele sihtgrupile orienteeritud laiapõhjalise uuringuga (nt tarbijauuring). Näiteks kalapüügi- ja vesiviljelustoodete tarbijauuringu (küsitletuid 1000) maksumuseks oli 2011. aastal 21 000 eurot ja 2016. aastal 15 000 eurot.

Eelnõu §-ga 6 sätestatakse toetuse taotlejale ja taotlusele esitatavad nõuded.

Eelnõu § 6 lõige 1 sätestab, et toetust võib kalapüügi- või vesiviljelustoodete sertifitseerimiseks ja turu-uuringute tegemiseks taotleda mikro-, väike- või keskmise suurusega ettevõtja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 2 punkti 28 tähenduses, kelle põhitegevusalaks on kalapüügi- või vesiviljelustoodete tootmine, töötlemine või turustamine.

Eelnõu § 6 lõige 2 sätestab, et toetust kalapüügi- või vesiviljelustoodete turu-uuringute tegemiseks võib taotleda mittetulundusühing, kelle põhikirjaline eesmärk on seotud kalapüügi- või vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise või turustamisega.

Eelnõu § 6 lõige 3 sätestab, et lõikes 1 ja 2 nimetatud isik (edaspidi *taotleja*) peab vastama KTKS-i § 27 lõikes 2 sätestatud nõuetele. Need on järgmised: taotlejal on tegevuse elluviimiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 125 lõike 3 punktis d nimetatud suutlikkus; riigiabi või vähese tähtsusega abi taotlemise korral ei ole taotleja raskustes

ettevõtja; taotleja on varem riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud; taotleja ei saa sama kulu hüvitamiseks raha riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest; taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku suhtes ei ole algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust; residendist taotleja tegevuskoht või mitteresidendist taotleja püsiv tegevuskoht maksukorralduse seaduse tähenduses on või hakkab pärast tegevuse elluviimist olema Eestis; taotleja ei ole toime pannud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõigetes 1 ja 3 nimetatud rikkumist; taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku kohta ei ole karistusregistrisse kantud karistusandmeid karistusseadustiku §-s 209, 210, 211, 212, 213, 294, 296, 298, 298¹ või 300¹ sätestatud kuriteo toimepanemise eest.

Eelnõu § 6 lõige 4 sätestab, et taotlus peab vastama KTKS-i § 27 lõikes 4 sätestatud nõuetele. Need nõuded on, et Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (edaspidi *EMKF*) toetuse taotluses sisalduvad meetme tingimustes nõutud andmed ja sellele on lisatud nõutud dokumendid ning toetust taotletakse meetme tingimustes sätestatud toetatava tegevuse kohta. Samuti ei tohi taotletava toetuse suurus ületada meetme tingimustes sätestatud toetuse maksimaalset suurust ning taotluses esitatud andmed peavad olema täielikud ja õiged.

Eelnõu § 6 lõige 5 sätestab, et toetuse taotlemiseks esitab taotleja PRIA-le taotluse selleks ettenähtud tähtjal. PRIA teatab taotluse esitamise tähtaja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded arvestusega, et teate avaldamise ja taotluse esitamise tähtaja alguse vahele jääks vähemalt 30 kalendripäeva.

Eelnõu § 6 lõige 6 sätestab nõude, et ühe taotlusega võib taotleda toetust üksnes ühe tegevuse elluviimiseks – ehk kui taotleja soovib taotleda toetust nii sertifitseerimiseks kui ka turu-uuringute tegemiseks, siis ei saa ta seda teha sama taotlusega.

Eelnõu § 6 lõige 7 sätestab toetuse taotlemiseks PRIA-le esitatavad dokumendid, milleks on:

- 1) haldusmenetluse seaduse § 14 lõike 3 punktides 1–4 nimetatud andmed, milleks on esitaja nimi, taotluse selgelt sõnastatud sisu, taotluse esitamise kuupäev ja taotleja allkiri ning haldusakti või muu dokumendi kättetoimetamise soovitav viis ning selleks vajalikud kontaktandmed;
- 2) taotleja registrikood;
- 3) paragrahvis 7 nimetatud hinnapakkumused koos § 7 lõigetes 1 ja 2 nimetatud nõudeid tõendavate dokumentidega ning § 7 lõigetes 3 ja 4 sätestatud juhtudel asjakohane selgitus. Taotleja peab esitama sertifitseerimist tegeva ettevõtja kohta viimase akrediteeringut tõendava dokumendi või muu tõendi, mis seda kinnitab. Väljaspool Eesti Vabariiki registreeritud turu-uuringut tegeva ettevõtja kohta peab taotleja esitama tõendi, et ettevõtja tegutseb NACE (Euroopa Liidu majandustegevuste nomenklatuur) järgi turu-uuringute ja avaliku arvamuse küsitluste tegemise valdkonnas. Eestis registreeritud turu-uuringut tegeva ettevõtja kohta saab PRIA ise tema põhitegevusala äriregistrist kontrollida. Selgitused alla kolme hinnapakkumise võtmise kohta peaksid välja tooma need objektiivsed põhjused, miks ei olnud võimalik võtta kolme hinnapakkumust või miks ei eelistatud odavaimat hinnapakkumust;
- 4) tõend omafinantseeringu olemasolu kohta. Selleks loetakse taotleja kontoseisu väljavõtet taotluse esitamise kuupäevaga või finantseerimisasutusega sõlmitud laenu eellepingut;
- 5) kinnitus, et taotleja järgib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõike 1 punktides c ja d nimetatud nõudeid ega ole pannud toime sama määruse artikli 10 lõikes 3 nimetatud pektust.

Eelnõu §-ga 7 sätestatakse hinnapakkumuste küsimise kohustus.

Eelnõu § 7 lõiked 1–5 sätestavad hinnapakkumuste küsimiste tingimused. Kalapüügi- või vesiviljelustoodete sertifitseerimiseks toetuse taotlemise korral teeb taotleja hinnapakkumuse esitamise ettepaneku vähemalt kolmele asjakohast teenust osutavale ettevõtjale, kellel on sellekohane akrediteering. Kalapüügi- või vesiviljelustoodete turu-uuringute tegemiseks toetuse

taotlemise korral teeb taotleja hinnapakkumuse esitamise ettepaneku vähemalt kolmele asjakohast teenust osutavale ettevõtjale, kelle põhitegevusala on EMTAK 2008 või NACE järgi turu-uuringute ja avaliku arvamuse küsitluste tegemine (EMTAK-i jao M alajagu 732 või NACE M73.2). Toetatavad on nii EL-is kui ka kolmandates riikides tehtavad turu-uuringud, kuid uuringu tegijaks võib olla vaid EL-i liikmesriigis registreeritud ettevõtte. Taotleja võib küsida alla kolme hinnapakkumuse, kui kolme hinnapakkumuse küsimine ei ole objektiivselt võimalik (näiteks kui kolme hinnapakkumuse küsimine ei ole võimalik teenuse pakujate vähesuse tõttu). Väljavalitud hinnapakkumus ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase töö, teenuse või vara eest tasutava hinnaga, samuti peab hinnapakkumus sisaldama spetsifikatsiooni, mis annaks parema ülevaate töö osade maksumusest. Taotleja ei pea valima odavaimat hinnapakkumust, kui see on objektiivselt põhjendatud.

Eelnõu § 7 lõige 5 sätestab, et taotleja ei või küsida hinnapakkumust endaga seotud isiku käest tulumaksuseaduse § 8 tähenduses.

Eelnõu §-ga 8 sätestatakse taotluse menetlemise tingimused ja kord.

Eelnõu § 8 lõige 1 sätestab, et PRIA kontrollib taotluses esitatud andmete õigsust ning taotleja, taotluse ja toetatava tegevuse nõuetekohasust, lähtudes KTKS-i §-st 28 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikest 5.

Eelnõu § 8 lõige 2 sätestab, et PRIA hindab nõuetekohaseid taotlusi hindamisskaalal üks kuni kaks hindepunkti järgmiste hindamiskriteeriumite alusel:

- 1) tegevuse põhjendatus ja mõju meetme eesmärkide saavutamisele, mille puhul hinnatakse seda, kuidas panustatakse tegevusega meetme eesmärkide saavutamisse;
- 2) tegevuse kulutõhusus, mille puhul hinnatakse, kas taotluses kavandatud tegevuse eelarve on selge ja mõistlik;
- 3) taotleja suutlikkus tegevs ellu viia, mille puhul hinnatakse taotleja võimekust taotluses kavandatud tegevuse elluviimiseks.

Eelnõu § 8 lõige 3 sätestab, et kui hinnatakse tegevuse põhjendatust ja mõju meetme eesmärkide saavutamisele, antakse hindepunkte järgmiselt:

- 1) üks punkt, kui tegevusega panustatakse meetme eesmärkide saavutamisse ja tegevuse elluviimise ajakava on realistlik;
- 2) kaks punkti, kui tegevusega panustatakse meetme eesmärkide saavutamisse ja tegevuse elluviimise ajakava on realistlik ning taotleja teeb turu-uuringu nende kalapüügi- või vesiviljelustoodete kohta, mida ei ole varem eksporditud, või kalapüügi- või vesiviljelustoodete kohta, mis on nimetatud KTKS-i § 12 lõikes 1¹ majanduslikult oluliseks liigiks. Nendeks liikideks on kalapüügil kilu, latikas, koha, särg, haug, meritint ja lest ning vesiviljeluses vikerforell. Eelistatakse taotlejat, kes soovib turu-uuringute tegemise abil leida uusi turge nendele kalapüügi- või vesiviljelustoodetele, mida ei ole varem eksporditud, või nendele liikidele, mis on kalandussektorile majanduslikult olulised;
- 3) kaks punkti, kui tegevusega panustatakse meetme eesmärkide saavutamisse ja tegevuse elluviimise ajakava on realistlik ning taotleja teeb kalapüügi- või vesiviljelustoote sertifitseerimistegevuse KTKS-i § 12 lõike 1¹ nimetatud majanduslikult oluliste liikide kohta.

Eelnõu § 8 lõige 4 sätestab, et tegevuse kulutõhususe hindamisel antakse hindepunkte järgmiselt:

- 1) üks punkt, kui tegevuse elluviimise kulud on realistlikud ja on arusaadav, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve koostatud, ning eelarves sisalduvad kulud on tegevuse elluviimiseks vajalikud ja mõistlikud;
- 2) kaks punkti, kui tegevuse elluviimise kulud on realistlikud ja on arusaadav, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve koostatud, ning eelarves sisalduvad kulud on tegevuse elluviimiseks vajalikud ja mõistlikud ning § 2 lõikes 1 nimetatud tegevuste elluviimise korral on omafinantseeringu minimaalne määr vähemalt 5 protsendiga ületatud. Eelistatud on need

taotlejad, kes panustavad suurema omafinantseeringu määraga. Mida enam on taotleja valmis panustama omavahenditega, seda läbimõeldum ja eesmärgipärasem on tegevus, mille elluviimiseks toetust taotletakse.

Eelnõu § 8 lõige 5 sätestab, et kui hinnatakse taotleja suutlikkust tegevus ellu viia, antakse hindepunkte järgmiselt:

- 1) üks punkt, kui taotleja on tegutsenud kolm kuni kümme aastat. Selle põhjuseks on soov, et taotleja oleks kogemustega ning tunneks kalapüügi- või vesiviljelussektori vajadusi ja olustikku. Ettevõtteid, kes on tegutsenud alla kolme aasta, saavad null punkti. Vähemalt kolmeaastane kogemus peaks tagama suutlikkuse tegevusi kavandada ja ellu viia. Kalakäitlemissektoris on olnud erinevaid aegu, turgude äralangemine võib põhjustada olulisi raskusi neile ettevõtetele, kel puudub orienteeritus erinevatele turgudele. Eelistatakse neid kalapüügi- või vesiviljelustoodete tootjaid, töötlejaid ja turustajaid, kes on üle keskmise majandustsükli pikkusega, milleks ettevõtete puhul loetakse vähemalt 6–8 aastat;
- 2) kaks punkti, kui taotleja on tegutsenud kalapüügi- või vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise või turustamise valdkonnas üle kümne aasta. Eelistatakse eriti pika majandustsükliga ettevõtteid.

Eelnõu § 8 lõige 6 sätestab, et PRIA hindab nõuetekohaseid taotlusi ja moodustab taotluste paremusjärjestuse, lugedes paremaks sellise taotluse, mis on saanud suurema koondhinde. Taotluse koondhinne saadakse hindepunktide liitmise teel. Võrdse koondhindega taotluste puhul eelistatakse varem esitatud taotlust.

Eelnõu §-ga 9 sätestatakse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine.

Eelnõu § 9 lõige 1 sätestab, et nõuetekohase taotluse rahuldamise otsuse teeb PRIA KTKS-i § 30 lõike 4 punkti 2 ja lõike 5 alusel. KTKS-i § 30 lõike 4 punkt 2 sätestab, et taotluste hindamise korral rahuldatakse toetuse andmiseks ettenähtud vahendite piires hindamistulemuste alusel välja valitud ja vajaduse korral paremusjärjestusse seatud parimad taotlused. Sama paragrahvi lõige 5 sätestab, et nõuetekohased taotlused rahuldatakse ettenähtud vahendite piires.

Eelnõu § 9 lõige 2 sätestab, et taotluse rahuldamata jätmise otsuse teeb PRIA KTKS-i § 30 lõike 9 alusel. Taotluse rahuldamata jätmise alused on järgmised:

- 1) fondi toetuse taotleja, taotlus või kavandatav tegevus ei vasta vähemalt ühele nõudele, mis on esitatud taotlejale, taotlusele või toetatavale tegevusele;
- 2) toetuse taotleja ei täida KTKS-i § 27 lõikes 5 sätestatud kohustusi;
- 3) taotluses on esitatud valeandmeid või taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil;
- 4) nõuetekohane taotlus ei kuulu rahuldamisele KTKS-i § 30 lõike 4, 7 või 8 kohaselt.

Eelnõu § 9 lõige 3 sätestab, et taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teeb PRIA hiljemalt 45 tööpäeva jooksul arvates nõuetekohase taotluse esitamise kuupäevast.

Eelnõu § 9 lõige 4 sätestab, et PRIA teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse toetuse saajale teatavaks kümne tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest.

Eelnõu §-ga 10 sätestatakse toetuse maksmise tingimused ja kord.

Eelnõu § 10 lõige 1 sätestab, et toetust makstakse üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks tingimusel, et toetuse saaja on tegevuse elluviimisel järginud kõiki ettenähtud nõudeid.

Eelnõu § 10 lõige 2 sätestab, et turu-uuringu tegemise korral makstakse toetus välja üksnes siis, kui toetuse saaja on pärast tegevuse elluviimist esitanud valdkonna eest vastutavale ministriumile tehtud turu-uuringu ning tegevuse käigus tekkinud autori varalised õigused on tasuta üle antud riigile, kusjuures tehingus määratakse riigivara valitsejaks ministrium.

Ministeeriumi all peetakse silmas Maaeluministeeriumit. Kuna turu-uuringute tegemisel on taotleja omafinantseeringu määr 40% ning 60% kuludest kaetakse riigieelarvest, siis on vaja turu-uuringu avalikustada. Maaeluministeerium avalikustab tehtud turu-uuringu oma veebilehel.

Eelnõu § 10 lõige 3 sätestab, et tööd ja teenused, mille kulude hüvitamiseks taotletakse toetuse makse tegemist, peavad olema lõpetatud ning toetuse saaja peab olema need vastu võtnud ja nende eest tasunud.

Eelnõu § 10 lõige 4 sätestab, et toetuse saaja esitab toetuse maksmiseks pärast toetatava tegevuse täielikku elluviimist ja selle eest tasumist PRIA-le maksetaotluse ning järgmiste dokumentide originaalid või originaaliga samased ära kirjad:

- 1) selle isiku väljastatud arve-saateleht või arve, kellelt taotleja tellis töö või teenuse, ning taotlejapoolset rahalise kohustuse tasumist tõendav maksekorraldus või pangakonto väljavõte;
- 2) tehtud töö või tellitud teenuse üleandmise-vastuvõtmise akt;
- 3) paragrahvi 3 lõikes 1 nimetatud abikõlbliku tegevuse puhul sertifitseerimistegevuse etappi tõendav dokument või kalapüügi- või vesiviljelustoodete sertifikaat. Siin peetakse silmas ka neid tegevusi, mille puhul kalapüügi- või vesiviljelustoodete või töötlemisprotsesside lõplik sertifitseerimine ei ole toimunud. Vahel selgub sertifitseerimise käigus, et paljud nõuded ei ole täidetud ning sertifitseerimine saab jätkuda vaid siis, kui nõuded täidetakse. Seda nimetatakse eelhindamiseks, mille kulud on samuti abikõlblikud. Seega nimetatakse sertifitseerimistegevuse etapiks eelhindamist või teisi sertifitseerimistegevuse etappe, mille lõppedes ei väljastata siiski veel sertifikaati toote või töötlemisprotsessi kohta, kuid on sõlmitud leping ja on esitatud arve tehtud tööde eest. Abikõlblikud ei ole kulud, mis tehakse olemasoleva sertifikaadi pikendamiseks, ehk sertifikaat väljastatakse u 4–5 aastaks, enne sertifikaadi kehtivuse lõppemist teeb sertifitseerija ettevõttes auditi, mis kinnitab, et nii tooted kui ka töötlemisprotsessid vastavad endiselt kindlatele standarditele, ja sertifikaati pikendatakse järgmiseks 4–5 aastaks. Sellise auditi või kontrolli kulud ei ole abikõlblikud, seda on nad vaid siis, kui olemasolevale sertifikaadile lisatakse mingi uus lisandväärtus või näiteks sertifitseeritakse lisaks olemasolevale tarneahelatsüklile mõni uus tsükkel (näiteks ettevõtte kasutab varem sertifitseeritud jätkusuutlikke kalaliike, ettevõtte soovib eelnimetatud sertifikaati pikendada järgmiseks 4–5 aastaks, kuid lisaks kalaliigile soovib sertifitseerida ka töötlemismeetodit. Sellisel juhul on sertifitseerimiskulud abikõlblikud). Paragrahvi 3 lõikes 2 sätestatud abikõlblike tegevuste puhul peab PRIA enne toetuse maksmist veenduma, et sama paragrahvi lõikes 2 nimetatud tingimus on täidetud – see tähendab, et PRIA kontrollib, kas taotleja on turu-uuringu esitanud ministeeriumile ning projekti käigus tekkinud autori varalised õigused on tasuta üle antud Maaeluministeeriumile.

Eelnõu § 10 lõige 5 sätestab, et kuludokumentid või rahalise kohustuse tasumist tõendaval maksekorraldusel või pangakonto väljavõttel näidatud tehingu sisu peab vastama arve väljastanud isiku hinnapakumusele.

Eelnõu § 10 lõige 6 sätestab, et PRIA teeb toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsuse 25 tööpäeva jooksul sama paragrahvi lõikes 4 nimetatud maksetaotluse ja nõuetekohaste dokumentide saamisest arvates.

Eelnõu § 10 lõige 7 sätestab, et PRIA teeb toetuse maksmisest keeldumise otsuse toetuse saajale teatavaks kümne tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest.

Eelnõu § 10 lõige 8 sätestab, et PRIA teeb toetuse makse toetuse saaja arvelduskontole kümne tööpäeva jooksul arvates toetuse maksmise otsuse tegemisest.

Eelnõu §-ga 11 sätestatakse toetuse saaja kohustused.

Eelnõu § 11 lõige 1 sätestab, et toetuse saaja täidab KTKS-i § 31 lõigetes 2 ja 3 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikes 2 sätestatud nõudeid. See

tähendab, et toetuse saaja kasutab toetust sihtotstarbeliselt ja mõistlikult ning kõige säästlikumal viisil, samuti peavad kõik toetusest hüvitatavad kulud olema abikõlblikud. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikes 2 sätestatud nõuded puudutavad toetuse saaja õigusrikkumisi, mida ei tohi olla taotlejal ega toetuse saajal viie aasta jooksul arvates viimase toetusmakse tegemisest.

Eelnõu § 11 lõige 2 sätestab, et toetuse saaja viib toetatava tegevuse ellu ning esitab PRIA-le kõik tegevuse elluviimisega seotud kuludokumendid ja maksetaotluse kahe aasta jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Eelnõu §-ga 12 sätestatakse dokumentide säilitamine.

Eelnõu § 12 lõige 1 sätestab, et toetuse andmisega seotud andmeid, dokumente ja muid tõendeid säilitatakse KTKS-i § 34 lõigetes 1 ja 2 sätestatud tähtaja jooksul. Toetuse andmisega seotud andmeid, dokumente ja muid tõendeid säilitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 140 lõigete 3–6 sätestatu kohaselt.

Eelnõu § 12 lõige 2 sätestab, et KTKS-i § 34 lõikes 3 sätestatud tähtaja algusest ja lõpust teavitab toetuse saajat PRIA.

Eelnõu § 13 sätestab maaeluministri 24. jaanuari 2018. a määruse nr 5 „2018. aastal toetatavate „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020” meetmete ja tegevuste liigid” muutmise, nimelt täiendatakse seda määrust punktiga 11 järgmises sõnastuses:
„11) kalapüügi- või vesiviljelustoodete sertifitseerimise ja turu-uuringute tegemise toetus.”.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006 ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66). Samuti on eelnõu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), sätestatud nõuetega.

4. Määruse mõjud

Määruse jõustumisega hüvitatakse osaliselt kalapüügi- või vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise ja turustamisega tegelevate eraõiguslike juriidiliste isikute, sh mittetulundusühingute kulutused selliste kalapüügi- või vesiviljelustoodete sertifitseerimiseks, mis on jätkusuutlikud. Kalapüügi- või vesiviljelustooteid ning nende tootmisviise ja töötlemisprotsesse sertifitseerivad näiteks Friend of the Sea, Marine Stewardship Council, Aquaculture Stewardship Council. Jätkusuutlikkuse sertifikaadid on olulise tähtsusega Lääne-Euroopa jaekaubanduses ning sertifitseeritud tooteid on jaekettides oluliselt lihtsam turustada. Praegu on sertifitseeritud vaid üksikud Eesti kalatooted. Potentsiaali oleks nii sisevete kui ka merekalaliikidel, samuti vesiviljelusel. Sertifitseeritud tooted on tõestatud kvaliteediga ning sellist lisandväärtust omades aitavad leida uusi turgusid või olla turgudel konkurentsivõimelisem.

Nii ELi liikmesriikides kui ka kolmandates riikides tehtavate turu-uuringute toetamine võib tuua endaga kaasa uusi turge, annab teavet tarbijate kohta ja aitab turustada majanduslikult olulisi liike või neid tooteid, millele varem ei ole turgu leitud.

Toetuse andmine on oluline just 2014. aastal Venemaa kehtestatud embargo tõttu. Idaturu osalise kaotamise tõttu on vajalik leida kodumaisele kalatoodangule uusi välisurgesid.

Toetusmeetmed aitavad muuta kalapüügi- või vesiviljelustooted nii välisurgudel kui ka kodumaisel turul konkurentsivõimelisemaks, leida uusi turgesid, turustada majanduslikult olulisi kalaliike ning edendada kalandustoodete kvaliteeti ja anda neile lisandväärtust.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamise seotud kulutused on planeeritud riigieelarvesse. Antud meetme rakendamiseks on EMKF-i rakendamise perioodil 2014–2020 planeeritud esialgselt 500 000 eurot, millest 75% ehk 375 000 eurot kaetakse EMKF-ist ning 25% ehk 125 000 eurot Eesti Vabariigi eelarvest. Antud määruse rakendamise täpne eelarve määratakse Maaeluministri käskkirjaga.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati tutvumiseks ning ettepanekute tegemiseks kalapüügi- ja vesiviljelusettevõtjaid esindavatele erialaliitudele (Eesti Kalaliit, Eesti Kaugpüüdjate Liit, Eesti Kalurite Liit, Kala- ja Vähikasvatavate Liit), kalandusvõrgustiku tegevusgruppidele, Kalanduse Teabekeskusele ning PRIA-le. Eelnimetatud ametkondade ja erialaliitude ning MTÜ-de ettepanekutega on arvestatud.

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile. Keskkonnaministeerium kooskõlastas eelnõu ettenähtud tähtjaks vaikimisi. Rahandusministeerium ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei kandnud ettenähtud tähtjaja jooksul eelnõude kooskõlastamise infosüsteemi kirja eelnõu heakskiitmise või eelnõuga põhjendatult mittenoostumise kohta ega taotlenud ka tähtjaja pikendamist. Seega on eelnõu loetud eelnimetatud ministeeriumi poolt kooskõlastatuks.

Eesti Kalaliit esitas eelnõude infosüsteemi EIS kaudu eelnõule kolm ettepanekut ja ühe küsimuse. Eesti Kalaliidu kahe muudatusettepanekuga ei arvestatud, ühega arvestati ning küsimusele vastati. Eesti Kalaliidule anti ettepanekute ja küsimuse osas tagasisidet.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler